IX 11869
B.I.N. P 7112

Voluntarii Români din America

KRAFFT & DROTLEFF S. A. SIBIU 1937

7112

Ilie I. Pârvu

Voluntarii Români din America

SEMINARUL DE ISTORIE SUD-EST UNIVERSITATEA DIN CLUJ

KRAFFT & DROTLEFF S. A. SIBIU 1937

Nr. inv. 1087/1949

Când Țara îmbracă haină de sărbătoare pentru a prăznui împlinirea a douăzeci de ani dela depunerea jurământului de credință al voluntarilor ardeleni, cari veneau din Rusia cu hotărîrea de a birui sau a cădea cu glorie pentru neam și țară,

Se cuvine să ne aducem aminte, că în aceeași zi de 8 Iunie 1917, când ardelenii întorși din prinsoare rusească făceau un jurământ de credință sub steagul scumpei noastre patrii — departe peste Ocean, sute și sute de transilvăneni în floarea vârstei, părăsind lucrul de fabrică, porneau în cete spre cazărmi spre a se înrola, tot voluntar, sub steagul cu dungi și cu stele al republicei americane, cu același gând sfânt, cu aceeași sfântă hotărîre, ca și care se întorceau dela Darnița și Kiev.

Incercarea mea modestă de a cuprinde în câteva pagini cea mai frumoasă faptă a Românilor din America, vreau să fie o dovadă că faptele mari nu se uită.

I. I. Pârvu.

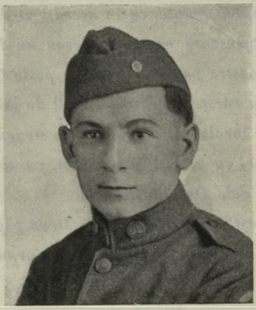

Voluntarii Români din America

Noţiunea exprimată prin cuvântul „voluntar", ne dă imaginea ostaşului ideal, cu toate însuşirile şi virtuţile caracteristice sufletului eroic. Voluntarul iese din comun prin însăşi hotărîrea sa de a se pune în timpuri de grea cumpănă în slujba patriei sale, acceptând în prealabil şi de bună voie renunţările şi sacrificiile ce derivă, în mod firesc, dintr'o asemenea hotărîre.

Voluntarii s'au bucurat şi se bucură la toate popoarele de o stimă cetăţenească deosebită. In America mai mult ca ori unde. Acolo cuvântul „voluntar" evocă în gândul cetăţeanului întreaga istorie a republicei, creată de voluntari şi apărată, mai bine de un secol şi jumătate, numai de voluntari.

Nu se va mira nimeni dar, că în Statele Unite cinstirea voluntarilor s'a desvoltat, într'un timp relativ scurt, într'un cult fără asemănare. Dar mulţi compatrioţi vor rămâne miraţi, când, trecând fugar peste aceste pagini, vor afla din cuprinsul lor, că printre voluntarii americani figurează un mare număr de nume româneşti şi că poporul american şi oamenii lui de conducere ne cunosc mai mult şi mai bine din faptele vitejeşti ale acestor voluntari, cari au luptat sub drapelul instelat al republicei, decât din istoria noastră naţională, pusă la dispoziţia lor în traducere, abia în anii din urmă.

Un nume foarte cunoscut printre Americani este azi acela al lui Gheorghe Pomuţiu, român de legea ortodoxă, de origine din Giula, de lângă Arad. Nu ştim ce vânturi l-au dus în America pe la mijlocul secolului trecut, dar ştim că izbucnirea războiului civil (1861—1865) l-a găsit acolo, că răspunzând la apelul preşedintelui Lincoln, s'a înscris printre primii voluntari ai regimentului 15 Iova de infanterie, că în grad de căpitan a comandat regimentul în vestitele lupte dela Shiloh (6—7 Apr. 1862) — unde a fost şi el grav rănit — şi dela Corint (3—4 Oct. 1863), că la împresurarea şi capitularea cetăţii Wicksburg în 1863 a comandat în grad de maior brigada a 3-a din armata Tenesse, iar anul următor, tot în grad de maior, o altă brigadă în corpul al 17-lea al armatei din Alabama.

Pomuţiu a fost unul dintre cei mai apreciaţi ofiţeri ai armatei de Nord, fiind citat de nenumărate ori în ordinele de zi, ca pildă de curaj şi de vitejie. Un ordin de demobilizare semnat la 5 Iulie 1865, aminteşte pe Pomuţiu în grad de locotenent-colonel.[1]

Dar Pomuţiu n'a fost singurul Român care şi-a câştigat un renume în acest războiu. Un moldovean cu numele Eugen Alcaz, înrolat ca voluntar, se pierde imediat după începerea ostilităţilor — probabil să fi căzut în bătălia catastrofală dela Bull-Run (18—21 Iulie 1861), unde un alt moldovean,

[1] Despre Gh. Pomuţiu circulau tot felul de legende până în 1917, când protopopul Românilor din America, Ion Podea, a publicat o interesantă lucrare asupra vieţii lui, apărută întâi în englezeşte, ca lucrare de propagandă şi apoi în româneşte, sub titlul: „Căpitan Nicolae Dunca şi maior Gh. Pomuţiu, în războiul civil din 1861—1865, Youngstown, Ohio 1917".

Nicolae Dunca, originar din Iaşi, a comandat, în rang de căpitan, regimentul 8 de infanterie New-York. Dar nici Dunca n'a fost un protejat al sorţii şi al norocului, găsindu-şi şi el sfârşitul într'o altă luptă sângeroasă, la 8 Iunie 1862.

Generalul comandant, în raportul său asupra bătăliei dela Kross-Keys spune între altele:

„Pierderile noastre au fost mari. Regimentul 8 New-York singur a avut 46 de morţi şi 134 răniţi.

Unul dintre adjutanţii mei, căpitanul Nicolae Dunca, un capabil şi bun ofiţer, a fost ucis de un glonţ de puşcă, pe când împărţea un ordin în această parte a câmpului de luptă."

Prin anii 1861—1865, probabil că aceştia erau singurii Români în America, şi dacă ar fi să caracterizăm prin o expresie poetică vrednicia lor ostăşească, n'am putea găsi cuvinte mai potrivite decât ale poetului Coşbuc: „Trei, Doamne, şi toţi trei"...

*

Războiul mondial din 1914—1918 a găsit însă în America un număr mare de Români bănăţeni şi bucovineni, dar mai ales ardeleni, alungaţi dela vetre, de mizerii şi prigoane, tot atât de hotărîţi de luptă şi de moarte ca şi cei trei eroi ai războiului civil, cu deosebirea că acum erau chemaţi la datorie de glasul pământului lor strămoşesc.

In timpul neutralităţii lor, Statele Unite n'au permis nici un fel de mişcări şi formaţiuni cu caracter militar şi cei mai nepotoliţi dintre flăcăii noştri au trebuit să se strecoare unul câte unul în Canada.

Dar când s'a ştiut că nu mai e departe ziua intrării în războiu a Statelor Unite, dintre toate grupurile naţionale Românii au fost cei dintâi cari au început să se agite, să-şi părăsească lucrul şi să alerge sub steag.

In anii 1917—1918 Românii din America erau cu totul izolaţi de ţară şi de grupurile de fraţi ajunşi prizonieri, totuşi ei gândeau şi simţeau la fel cu Românii de pretutindeni, ca şi cum ar fi bătut în toţi o singură inimă, urmând toţi glasul de chemare al aceluiaşi destin.

Se ştie, că în ziua de 5 Martie 1917, peste 200 de ofiţeri şi 1200 de soldaţi români din Ardeal, căzuţi în prinsoare rusească, au semnat la Darniţa şi la Kiev angajamentul solemn de a se înrola în armata românească.

Dar tot în 5 Martie 1917, în capitala Statelor Unite aveau loc festivităţile celei de a doua inaugurare a lui Wilson la conducerea republicei. Prin faţa şefului statului a defilat în această zi un impozant grup de reprezentanţi ai Uniunei Societăţilor Române „purtând drapele româneşti". Şi tot în această zi, protopopul I. Podea, în calitatea sa de reprezentant al bisericei şi al Comitetului Naţional Român, însoţit de un delegat al „Ligei Societăţilor Române" (R. Nan), în înţelegere cu reprezentanţii Cehilor, Slovacilor, Sârbilor şi Croaţilor, au hotărît înfiinţarea legiunilor de voluntari.

In 8 Iunie, într'o atmosferă sărbătorească, voluntarii Transilvaniei sosiţi în ţară, au depus la Iaşi în faţa regelui şi a unei mulţimi imense, jurământul de credinţă. Dar tot în 8 Iunie, voluntarii români din America, părăsind lucrul de fabrică, se îndreptau voioşi spre clădirile publice, transformate din necesitate în cazărmi, ca în curând să fie apoi concentraţi în taberele de instrucţie şi de aici transportaţi peste întinsele ape, pe frontul de luptă în Franţa.

Declararea stării de războiu între Statele Unite şi Germania, la 7 Aprilie, a găsit mişcarea de organizare a voluntarilor români, cehoslovaci şi jugoslavi

Protopopul I. Podea şi R. Nan, la inaugurarea preşedintelui W. Wilson, 5 Martie 1917

în plin avânt, astfel că la apelul lui Wilson din 20 Aprilie, de a se înrola sub steag toţi cei ce vor să-şi servească voluntar patria, numai dintre români au răspuns peste 6000 de voluntari între 21—45 ani. Dar situaţia pretindea o armată mult mai puternică şi cu mai mult suflet tineresc, decât una formată din voluntari de toate vârstele, şi în acest scop congresul a şi venit în curând cu legea serviciului militar obligatoriu pentru toţi cetăţenii ţării dela 21 până la 31 de ani. Prin această lege, voluntarii dela etatea de 31 de ani în sus au fost excluşi din cadrele armatei.

Intre Statele Unite şi Austro-Ungaria starea de războiu s'a declarat cu opt luni mai târziu, la 7 Decemvrie 1917. La această dată se aflau transportaţi în Franţa numai un neînsemnat număr dintre voluntarii noştri, cei mulţi găsindu-se în taberele de instrucţie în aşteptarea ordinului de plecare.

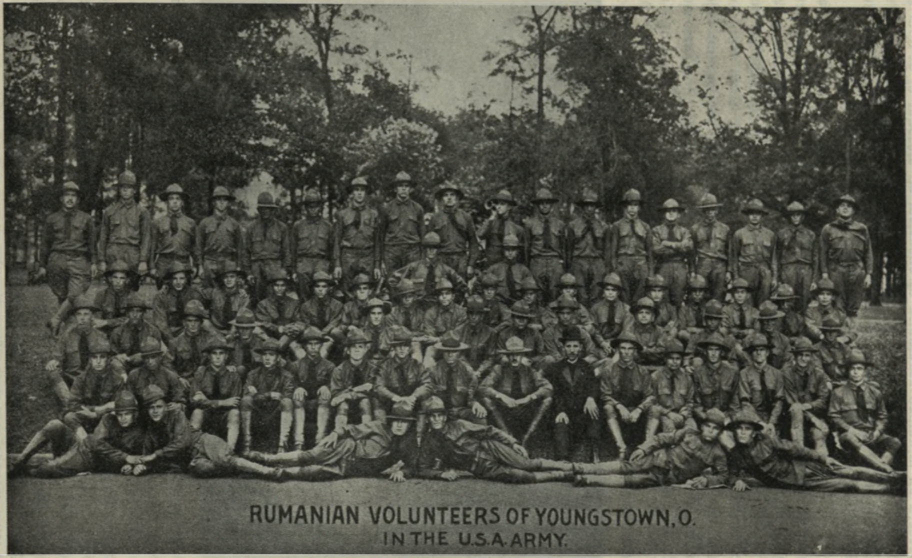

Un grup de voluntari români din Youngstown, Ohio. In mijlocul lor prot. I. Podea

Starea de războiu dintre Statele Unite şi Austro-Ungaria a creat voluntarilor de supuşenie austro-ungară dificultăţi mari şi la un moment dat autorităţile păreau hotărîte de a-i dispensa de serviciul militar şi de a-i trimite la vatră.

S'au făcut atunci intervenţii energice din partea conducătorilor Românilor şi ai celorlalte naţionalităţi din Austro-Ungaria. Dar abia la 9 Mai 1918, după ce comandanţii câtorva divizii — raportaseră ministerului de războiu şi statului-major că trimiterea la vatră a voluntarilor români, cehoslovaci şi jugoslavi ar însemna desfiinţarea complectă a unora dintre unităţile armatei şi descomplectarea parţială a altora, — abia atunci a venit congresul din Washington cu legea de naturalizare a tuturor streinilor „cari servesc în armata Statelor Unite pe timpul cât ţara e angajată în prezentul războiu".

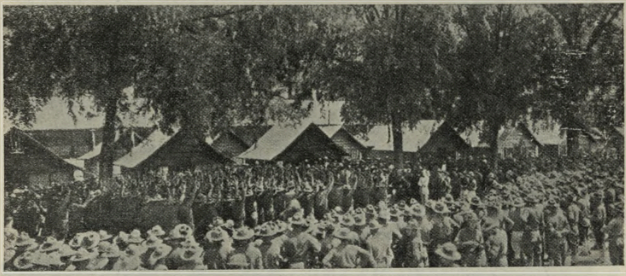

Voluntarii români depun jurământul de credinţă

Bucuria voluntarilor noştri a fost de nedescris când li s'a adus la cunoştinţă că înlăturându-se şi ultima piedecă, plecarea lor pe front nu mai e decât chestie de zile.

Prima solemnitate de naturalizare a avut loc în tabăra diviziei a 37-a din Montgomery, Alabama, în zorii zilei de 21 Mai.

Judele Henry D. Clayton, dela tribunalul districtual al Statelor Unite, însărcinat în mod special cu executarea naturalizării, a rostit în faţa soldaţilor şi a ofiţerilor un discurs impresionant din care reproducem următorul fragment:

„Soldaţi ai atâtor naţiuni, acum cetăţeni ai unei singure ţări, vă adresăm cuvântul nostru de bine-venire la drepturile şi datoriile ce decurg din cetăţenia americană. Bine aţi venit în văile noastre roditoare şi între frumoasele noastre dealuri. Bine aţi venit, vă zic râurile noastre în cursul lor măreţ şi munţii noştri ce se înalţă în sublim. Vă zicem bine aţi venit într'o ţară a egalei oportunităţi, a libertăţii politice şi religioase. Vă împărtăşim gloria

SEMINARUL ISTORIE SUD-EST EUROPEANĂ UNIVERSITATEA din CLUJ-SIBIU

istoriei noastre; vă acordăm prilejurile de aur ale prezentului. Vă acordăm vouă şi urmaşilor voştri pe veci deplină frăţietate cu sutele noastre de oameni liberi, a căror viaţă a fost inspirată de darul divin al libertăţii şi iluminată de flacăra eternului adevăr."

Judele Clayton a invitat apoi pe sergentul Rudi Nan din rândurile voluntarilor bateriei 112 de mortiere de tranşee să rostească şi el o cuvântare soldaţilor. In esenţă acesta a spus următoarele: „Soldaţi! Cei mai mulţi dintre voi sunteţi ca şi mine supuşi unuia dintre aliaţii Teutonilor împotriva cărora Statele Unite sunt angajate în prezentul războiu. De o mie de ani strămoşii noştri au fost supuşi unei stăpâniri tiranice. Ni s'a permis să venim aici, să ne îngrijim da familii în pace, să ne creştem copiii, să ne bucurăm de libertate religioasă şi de privilegiile acestei mari naţiuni. Am fi prea nerecunoscători dacă nu i-am oferi serviciile noastre în timpul celei mai mari nevoi. Prin Domnia Voastră, onorabile jude, şi prin Domnia Voastră, comandantul nostru, exprimăm guvernului Statelor Unite aprecierea noastră, nu numai pentru această splendidă ocazie de a deveni aşa de uşor cetăţeni, ci şi pentru privilegiul de a servi alături de fiii băştinaşi ai Americei într'o cauză căreia ne-am consacrat şi noi. Pentru noi cei de origine străină este o cauză veche de o mie de ani".

Era prima dată în istoria Statelor Unite, spune istoricul diviziei 37-a, când depuneau jurământ de încetăţenire, soldaţi sub arme, primul lor act cetăţenesc fiind să urmeze comandei: „Inainte marş!"

Peste câteva zile voluntarii noştri se aflau îmbarcaţi pe vapor, iar trei săptămâni mai târziu erau pe frontul de Vest.

Plecarea voluntarilor români spre Franţa

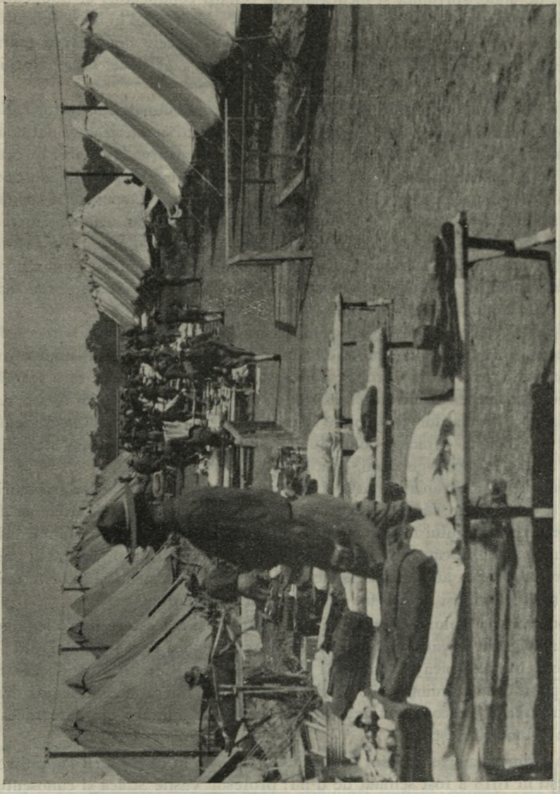

Voluntarii români în tabăra de instrucție din Sheridan, Alabama

Inițiatorul și animatorul mișcării pentru organizarea voluntarilor români în America, a fost protopopul Ion Podea. Ea a început în colonia Youngstown, de unde, sprijinită și încurajată de ceilalți conducători ai poporului nostru și de fruntașii vieții publice americane, s'a întins apoi în toate celelalte centre de viață românească. In presă, mai ales în cele două ziare mari, „America“ și „Românul“, mișcarea voluntărească a găsit cel mai puternic reazim și cea mai largă și mai inimoasă încurajare.

Protopopul I. Podea a încercat să obție din partea autorităților autorizația de a organiza o legiune românească sub două steaguri: american și național românesc. In acest scop el a înaintat imediat după intrarea Americei în războiu, un memoriu documentat președintelui Wilson, iar ministrului de războiu i-a solicitat tot atunci și în același scop o audiență. Răspunsul autorităților a fost scurt și precis: „Nici o legiune streină, nici un semn distinctiv. Patrioții adevărați, fără deosebire de origine și credințe, se pot înrola voluntar, fără nici un fel de condiții și pretenții, sub steagul unic cu dungi și cu stele al republicei și se vor repartiza la diferite unități și arme după cea mai bună chibzuială a organizatorilor și comandanților armatei“.

Se știe că declararea războiului a însemnat pentru Statele Unite o epocă de prosperitate ne mai pomenită și că în urma sporului de salarii, muncitorii emigrați din toate țările Europei se bucurau și ei de o bunăstare fără seamă. Se știe deasemenea că acolo n'a existat în tot decursul războiului nici o restrângere a libertăților cetățenilor streini, nici chiar după intrarea Statelor Unite în războiu, și nici o obligațiune pentru supușii streini, mai aleși supușii austro-ungari și germani, de a îndeplini serviciul militar.

Românii Transilvăneni erau și ei muncitori plătiți cu aceleași salarii mari; erau și ei supuși ai statului ungar. Ei s'ar fi putut pune ușor la adăpost de primejdiile războiului folosindu-se de cetățenia lor streină. Au renunțat însă la toate acestea, și când li s'a spus că autoritățile nu permit organizarea unei legiuni românești, au acceptat să fie repartizați la orice armă și în orice unitate, și să fie trimiși pe oricare front de luptă al aliaților.

Concentrarea voluntarilor în unități românești și a acestora într'o legiune, s'a mai încercat în vara anului 1917, de către Misiunea Română Patriotică — Lucaciu, Moța, Stoica — dar fără nici un rezultat. Cercurile conducătoare n'au putut ceda stăruințelor lor nici din motivul că operațiunea însemna desorganizarea și descomplectarea tuturor unităților militare din care făceau parte voluntarii noștri.

Un ultim memoriu adresat președintelui Wilson în cauza unei legiuni românești în 1918 a fost semnat de d-nii: profesor Vasile Stoica și cunoscutul luptător Dr. Nicolae Lupu. Un memoriu întârziat, căci, atunci, voluntarii români se aflau în tranșee pe frontul de Vest.

*

Cehoslovacii, Jugoslavii şi Polonii s'au gândit din vreme să dea publicităţii lucrări îngrijite şi serioase despre activitatea patriotică a conaţionalilor lor de peste îndepărtatele mări şi să încadreze în istoria luptelor pentru renaşterea şi independenţa ţărilor lor tot ce au găsit mare, frumos şi demn în manifestările şi stăruinţele celor de acolo.

La noi, chestiunea voluntarilor şi întreaga activitate patriotică a Românilor din America a fost tratată până azi cu o superficialitate condamnabilă, atât în articolele de presă cât şi în lucrările scrise asupra „sfântului nostru războiu". Responsabilitatea acestei superficialităţi se împarte, fireşte, între mai mulţi. O mare parte de vină o au conducătorii Românilor din America, a lor fiind datoria de a informa şi de a strânge materialul pe care istoricul, azi ori mai târziu, să-l utilizeze la îmbogăţirea istoriei noastre naţionale. O altă parte de răspundere revine apoi emisarilor oficiali, a căror boală incurabilă e de a neglija relatarea oricăror mişcări şi acţiuni, fie cât de mari şi de frumoase, când nu-şi pot atribui lor în întregime sau în parte străduinţele şi sacrificiile de cari se leagă totdeauna o acţiune sau o înfăptuire de orice fel. Mai există apoi categoria celor ce nu pot concepe acţiunile mari şi le reduc inconştient la gradul scăzut al înţelegerii lor. Astfel, e uşor de înţeles, de ce în România, vorbind cuiva de mişcarea voluntărească din America, i se pare o noutate, deşi au trecut de atunci douăzeci de ani.

Noi cunoaştem bine o mulţime de alte lucruri din viaţa Românilor de acolo: că au contribuit cu sume însemnate la împrumutul de războiu; că au făcut daruri apreciabile în bani, pansamente, ambulanţe şi instrumente chirurgicale Crucei Roşii Române; că au trimis în ţară enorme cantităţi de pânzeturi şi haine pe seama celor lipsiţi etc., tot atâtea manifestări ce merită să fie reţinute şi elogiate. Dar ostenindu-se cineva să socotească salariile la cari au renunţat cei peste trei mii de voluntari când au părăsit lucrul pentru a prinde armele, s'ar convinge că aceste salarii dau la an cam 5 milioane de dolari, sumă ce întrece de zece ori jertfele Românilor americani rămaşi la vatră.

Intre noi, Cehoslovaci, Poloni şi Jugoslavi mai există şi alte deosebiri când se pune chestiunea voluntarilor din America. Conducătorii lor au ţinut o evidenţă exactă despre voluntarii lor; ai noştri nu. Astfel am ajuns în situaţia de a nu mai cunoaşte numele şi numărul exact al celor ce au făcut neamului şi ţării servicii de nepreţuit. Câtva timp parohiile şi societăţile noastre au păstrat nişte drapele cu stele al căror număr indica numărul voluntarilor dela respectiva organizaţie. Azi ele nu mai există.

Ceea ce ştim cu preciziune este, că divizia cu cel mai mare număr de Români a fost divizia 37 Ohio, cu 897 voluntari români, printre cari câţiva bucovineni, 2 basarabeni, vreo 25—30 bănăţeni, restul Transilvăneni, cei mai mulţi din ţinutul Făgăraşului, apoi din împrejurimile Sibiului şi de pe Târnave, din părţile Bălgradului, Bistriţei şi din alte judeţe.

Numărul total al voluntarilor se cifrează de cei mai mulţi, între 5—6 mii. Socotind că prin legea serviciului obligatoriu au fost excluşi din armată toţi cei trecuţi de 30 de ani — că statele Michigan, Illinois, Indiana şi Pensylvania, cu populaţie românească mai numeroasă, au dat un număr de voluntari mult mai mic decât Românii din Ohio, şi că cei din celelalte state, laolaltă, n'au putut da mai mult de 3—4 sute, — numărul voluntarilor noştri aflători sub arme în ziua armistiţiului trebue fixat între 3200—3500, cifră ce poate fi verificată oricând cu registrele armatei.[1]

*

Ziua armistiţiului a însemnat şi pentru voluntarii români americani aceeaşi bucurie fără seamă, ca pentru toţi luptătorii din tranşee, iar dela înfăptuirea unităţii noastre naţionale încoace şi-au găsit toată satisfacţia în gândul că îşi au şi ei partea lor în marele act al unirii.

Alte bucurii ei n'au avut şi de nici un fel de privilegii nu s'au bucurat. Ţării lor de naştere nu i-au cerut nimic, iar lumea în care s'au întors ei din tranşee le-a fost puţin recunoscătoare. Armistiţiul a însemnat pentru marea industrie metalurgică americană — în care erau angajaţi cei mai mulţi Români — începutul unei crize. Reducerile de salarii şi concedierile de muncitori au urmat inevitabil. Mai adăugând şi lupta de a împiedeca intrarea Statelor Unite în Liga Naţiunilor ce se proiecta la Paris la stăruinţele lui Wilson, a creat o situaţie şi o atmosferă în care foştii luptători numai bine nu se puteau simţi. Ai noştri păreau şi mai descurajaţi şi fără să-şi organizeze o asociaţie a lor, s'au împrăştiat în toate părţile Americei, astfel că despre cei mai mulţi nici nu se mai ştie unde se găsesc, ori dacă mai sunt în viaţă sau nu.

Abia după şapte ani, în 1926, tot la Youngstown şi tot cu concursul protopopului I. Podea, a luat fiinţă o asociaţie a foştilor noştri luptători, sub numirea de „Legiunea voluntarilor Români", recunoscută de persoană juridică şi ataşată la marea Legiune a veteranilor americani.

E adevărat că asociaţia n'a reuşit să strângă în cadrul ei decât un foarte restrâns număr dintre foştii luptători, totuşi, ea le-a fost şi le este de un nepreţuit folos, deschizându-le posibilităţi de afirmare în viaţa publică americană şi în viaţa grupului nostru, pe cari până atunci nu le aveau.

Cu trecerea anilor, voluntarii noştri, cari se întorceau în iarna anului 1918—1919 obosiţi şi săraci de pe frontul de Vest, într'o lume de îmbogăţiţi de războiu, prin muncă statornică s'au refăcut materialiceşte, şi-au întemeiat familii, şi astăzi duc o viaţă de cetăţeni onorabili, având şi o mândrie pe care mulţi le-o invidiază.

*

[1] Trebue să ne notăm că în aceste registre foarte multe nume româneşti au fost complect americanizate: Livezean-Liveson, Limbăşan-Limbeson, Murgoci-Morgoth, Bucşan-Bookshon, Hăbălău-Hubarth etc. etc.

Poporul american n'a uitat şi nu va uita devotamentul cu care Românii şi-au slujit patria adoptivă şi patria lor de naştere, când nimic nu-i obliga în afară de glasul conştiinţei lor patriotice. Vrednicia lor a făcut obiectul unei frumoase discuţii, la cinci ani după demobilizare, provocând furtunoase aplaude în Camera deputaţilor din Washington. Presa americană a publicat cu acel prilej articole elogioase la adresa Românilor. Marele cotidian „Youngstown Windicator", scria între altele şi următoarele:

„Dragostea de patrie din timpul războiului a unui soldat american de origine streină dela E. Youngstown, exprimată în cuvinte calde prin cari el însufleţea pe compatrioţii săi, cu prilejul naturalizării acestora în 1918, la o cazarmă dela ţară, a fost din nou scoasă la iveală, de data aceasta de către deputatul John L. Cable din Lima, Ohio.

„Deputatul a repetat cuvântarea scurtă a lui R. Nan fost sergent-major la bateria 112 de mortiere de tranşee, divizia 37, care s'a consemnat şi în procesul verbal al şedinţei Camerei şi a apărut şi în Monitorul Oficial etc. . . .

„Deputatul a descris impresionanta ceremonie ce a avut loc la divizia 37-a când 1110 streini au depus jurământul de cetăţeni la Camp Sheridan, Alabama, în Mai 1918, înainte de plecarea lor pe front.[1]

„Căpitanul Dillon a comandat bateria 112 la îndeplinirea formelor de naturalizare. S'a aflat atunci că întreaga unitate era alcătuită din Români din E. Youngstown, toţi Transilvăneni, *toţi foşti supuşi ai imperiului austro-ungar* . . . .

„Nan n'ar fi trebuit să servească, după lege, nici în cazul când ar fi fost cetăţean, deoarece avea soţie şi copil. Dar el a plecat."[2]

Şi cu el — adăugăm noi — toţi ceilalţi bravi voluntari români.

*

Cauza românească pe care voluntarii au servit-o cu atâta abnegaţie şi devotament în timpul războiului, şi-a găsit şi de atunci încoace cei mai înfocaţi apărători tot în ei şi în asociaţia lor. Ca să înţelegem ce servicii imense fac ţării, acum în timp de pace, e destul să amintim mişcarea antirevizionistă din anul 1935, pornită tot de ei şi tot la indemnul protopopului Podea, care, după o absenţă de opt ani din Statele Unite, se afla la această dată acolo într'o scurtă vizită.

Dacă România şi-ar fi trimis în America propagandiştii cei mai iscusiţi şi urmând pilda Ungurilor ar fi risipit milioane în aur, mişcarea n'ar fi avut succesul pe care l-au obţinut voluntarii, sprijiniţi de „Uniunea Societăţilor Române", de ziarul lor „America", de oamenii din fruntea acestor instituţii, şi de foştii lor camarazi de arme, grupaţi în marea Legiune a veteranilor

[1] Din aceşti 1110 streini din divizia 37, menţionaţi de deputatul Cable, 897 erau Români.

[2] „Youngstown Widicator" Nr. din 8 Mai 1924.

Imbarcarea şi plecarea voluntarilor români spre Franţa

americani, cari, cu prilejul serbării zilei armistițiului din 1935, au ținut să-și manifeste simpatiile față de România prin predarea unei coroane de lauri protopopului I. Podea, pentru a o depune, la întoarcerea sa în țară, pe mormântul Eroului Necunoscut din București.

La 16 Noemvie 1930, în cadrul unor impozante serbări și în prezența d-lui Ministru Voicu Nițescu — care se afla în America ca delegat al „U. F. V. R." la congresul F. I. D. A. C.-ului — Legiunea voluntarilor români din America a fost decorată cu ordinul „Steaua României", iar M. S. Regele Carol al II-lea, a acordat acum și tuturor voluntarilor, individual, medalia „Ferdinand I"-ul, distincție, pe care o poartă cu mândrie foștii voluntari ardeleni din țară.

România întregită nu poate avea decât recunoștință pentru toți câți au pus suflet în mișcarea voluntărească românească din America, străduindu-se să o ridice în rândul marilor evenimente ale istoriei noastre naționale.

Pe cei ce au răspuns cu avântul lor tineresc chemării la arme, îi va pomeni pururea printre vitejii ei și printre patrioții cei mai distinși.

Aceste pagini, fie socotite și ele ca un omagiu modest al unui cronicar începător, adus voluntarilor din America și conducătorului lor cel mai de seamă, cu prilejul celei de a 20-a aniversare a memorabilei adunări dela 8 Iunie 1917, din Youngstown, Ohio, cu care a început înrolarea lor sub steagul înstelat al republicei.

Depunerea coroanei de lauri a diviziei 37-a, Ohio, pe mormântul Soldatului Necunoscut din Parcul Carol

SEMINARUL DE ISTORIE SUD-EST EUROPEANĂ UNIVERSITATEA din CLUJ-SIBIU

HEADQUARTERS CO. C. — TENTH OHIO INFANTRY

Youngstown, Ohio, August 1, 1917.

Dear Father Podea,

Now that the organization of Company C has been completed, I wish to extend my thanks to you for your help in making the company possible.

Your aid and your patriotism have been very much appreciated at this critical time, and I feel sure that should the occasion again arise whereby your good offices would be invaluable, you would step forward even as you have now.

It is good for the men and for me to know that we have such support back of us.

Very Sincerely Yours,

ss. **A. S. Dillon**

Capt. 10-th Ohio Inf.

(In traducere)

REGIMENTUL ZECE DE INFANTERIE DIN OHIO
CARTIERUL COMP. C

Youngstown, Ohio, August 1, 1917.

Iubite Părinte Podea,

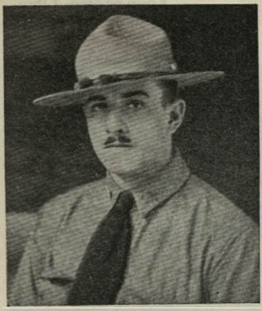
Cap. A. S. Dillon

Acum când organizarea Companiei C. este complectă, doresc să vă exprim mulţumirile mele pentru ajutorul dat care ne-a făcut posibilă organizarea companiei.

Ajutorul şi patriotismul Dvs., este foarte apreciat în acest timp critic, şi sunt sigur că ivindu-se din nou ocazia când ni s'ar cere serviciile Dvs. preţioase, veţi fi gata a le da după cum aţi făcut-o acum.

E bine şi pentru soldaţi şi pentru mine a şti că putem conta pe un asemenea suport.[1]

cu deosebită stimă,

ss. **A. S. Dillon**
Capt. 10-th, Ohio Inf.

[1] Voluntarii români din colonia Youngstown au fost repartizaţi la mai multe unităţi militare, între ele şi compania C. de infanterie. Aceasta e unica unitate care a rămas nedivizată, cu caracterul ei curat românesc, până la sfârşitul războiului. La reorganizarea diviziei 37 Ohio, ea a fost transformată în bateria 112 de mortiere de tranşee, sub comanda căpitanului A. S. Dillon, primind ordinele direct dela generalul comandant de divizie.

HEADQUARTERS
10-th OHIO INFANTRY

Alliance, Ohio, August 20, 1917.

Rev. I. Podea

830 Wilson Ave
Youngstown, Ohio

My dear Rev. Podea,

The officers charged with the organization of the 10-th Ohio Infantry under my command have reported, to my great pleasure, that the Roumanians have answered the call to arms everywhere, in some towns in unexpected numbers, and that this is due to your patriotic activity.

Please accept and convey to your collaboratores the expression of my sincere appreciations for the support you have given us in our efforts to make the State of Ohio, foremost in the organization of the war forces as well.

Very truly yours,

ss. **Col. Ch. C. Weybrecht**

CARTIERUL
REGIMENTULUI 10 INF. OHIO

Alliance, Ohio, 20 August, 1917.

Rev. I. Podea

830 Wilson Ave
Youngstown, Ohio

Stimate Părinte Podea,

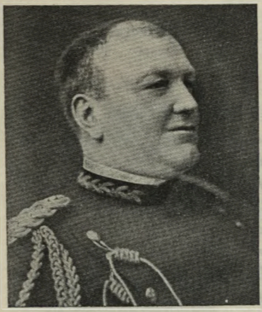

Col. Ch. C. Weybrecht

Ofiţerii încredinţaţi cu organizarea regimentului 10 Ohio de infanterie de sub comanda mea, mi-au raportat, spre marea mea bucurie, că Românii au răspuns peste tot la chemarea la arme, în unele oraşe în număr neaşteptat de mare, şi că aceasta se datoreşte activităţii patriotice a Dumneavoastră.

Vă rog să primiţi şi să împărtăşiţi şi colaboratorilor D-voastră expresia aprecierilor mele sincere pentru suportul ce ni l-aţi dat în eforturile noastre de a face ca Statul Ohio să fie printre cele dintâi şi în ce priveşte organizarea armatei de războiu.

Cu deosebită stimă,

ss. Col. Ch. C. Weybrecht

SEMINARUL ISTORIA SUD-EST EUROPEANĂ UNIVERSITATEA din CLUJ-SIBIU

CAMP SHERIDAN
CAMP LEE
BOURMONT SECTOR
BACCARAT SECTOR
MARBACHE SECTOR

AMERICANISM

Americanism is an unfailing love of country; loyalty to its institutions ans ideals; eagerness to defend it against all enemies; undivided allegiance to the flag, and a desire to secure the blessings of liberty to ourselves and posterity.

MEUSE ARGONNE
ST. MIHIEL SECTOR
HATTONCHATTEL
YPRES - LYS
YPRES - ESCAUT

37th DIVISION A. E. F. VETERANS ASSOCIATION
BUCKEYE DIVISION
STATE HEADQUARTERS
1101 Wyandotte Building
COLUMBUS, OHIO

February 3, 1936.

Mr. John Podea
General Secretary

Prefectura Judeţului
Braşov, Roumania

My dear Sir:

I am especially pleased to know that the Mahoning Valley Chapter of our Division Association, delivered to you a wreath for the Tomb of the Unknown Roumanian Soldier, in recognition of the sterling qualities of the Roumanians who served in the 37th Division during the World War. The Division Association, of which I have the honor to be president, joins with the Mahoning Valley Chapter and yourself, in this thoughtful and symbolic act. I Know what fine records the soldiers of Roumanian birth achieved with our Division and I know what fine citizens they are now. May this vreath bind our peoples even closer. As we fought together in War, may we now march together in peace, ever mindful of the contributions America and Roumania have made to the common cause of advanced civilization.

Please convey to your Government and the distinguished head of your National Ex-Service organization, the greetings and fraternal regards of our our Association of 37th Division Veterans.

Sincerely yours,

ss. **Wade C. Christy**
President

(In traducere)

<table>
<tr><td>CAMP SHERIDAN
CAMP LEE
BOURMONT SECTOR
BACCARAT SECTOR
MARBACHE SECTOR</td><td>AMERICANISM
Americanism înseamănă iubire nestrămutată de patrie; loialitate faţă de instituţiile şi idealurile ei; hotărîre de a o apăra contra tuturor duşmanilor; credinţă nedivizată steagului şi dorinţă de a asigura binefacerile libertăţii pentru noi şi posteritate.</td><td>MEUSE ARGONNE
ST. MIHIEL SECTOR
HATTONCHATTEL
YPRES - LYS
YPRES - ESCAUT</td></tr>
</table>

ASOCIAŢIA DIVIZIEI 37, OHIO, A. E. F.
DIVIZIA BUCKEYE
CARTIERUL DE STAT
1101 Wyandotte Building
COLUMBUS, OHIO

3 Februarie 1936.

Domnului Ion Podea
Secretar general

Prefectura judeţului
Braşov, România

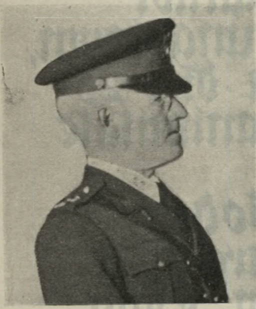

Colonel W. C. Christy

Iubitul meu domn,

M'am bucurat foarte mult aflând că Secţia Mahoning Valley a Asociaţiei Diviziei noastre v'a încredinţat o coroană pentru a fi depusă pe mormântul Soldatului Necunoscut Român, în semn de recunoştinţă a eminentelor calităţi ale Românilor cari au servit în Divizia 37-a în timpul războiului mondial. Asociaţia diviziei, al cărei preşedinte am onoarea să fiu, se asociază Secţiei Mahoning Valley şi cu D-voastră în acest act profund şi simbolic. Ştiu ce admirabile merite şi-au câştigat soldaţii de origine română în Divizia noastră şi ştiu ce admirabili cetăţeni sunt astăzi. Fie ca această coroană să lege popoarele noastre şi mai strâns între ele. Fie ca, după cum am luptat împreună în războiu, să mergem alături în timp de pace, aducându-ne mereu aminte de contribuţiile Americei şi României pentru cauza comună a civilizaţiei.

Vă rog comunicaţi Guvernului D-voastră şi distinsului conducător al organizaţiei centrale a foştilor luptători ai D-voastră, salutările şi consideraţiile frăţeşti ale Asociaţiei Diviziei 37 de Veterani.

Al D-voastră
cu sinceritate,
ss. **Wade C. Christy**
preşedinte

In samn de recunostinta
si apreciere pentru munca
patriotica depusa la
organizarea Voluntarilor
romani din Statele Unite
Ale Americei de Nord,
in timpul rasboiului mondial.
Legiunea Voluntarilor
Romani din Youngstown,
Ohio, in sedinta din 23
Iulie 1933 cu unanimitate
a ales pe

Par. Ioan Podea
membru de onoare al ei.
Dat la Youngstown, Ohio.
10 Novembrie 1935.

Rudi Nan
presedinte

Ioan Malene.
secretar

O anexă

Un semn de recunoștință
și apreciere pentru munca
[illegible] depusă [illegible]
organizarea Românilor
români din Statele Unite
ale Americei de Nord,
în timpul războiului mondial
[illegible]
Români din Youngstown,
Ohio, în ședința din 23
Iulie 1933 cu unanimitate
a ales pe
Păr. Ioan Podea
membru de onoare al ei.
Dat la Youngstown, Ohio,
10 Noemvrie 1933.

[illegible]
[illegible]

Refuzul autorităţilor americane de a admite organizarea unei legiuni româneşti, a făcut imposibilă ţinerea unei evidenţe exacte despre voluntarii noştri din diferitele unităţi şi de pe teritoriul atât de vast al republicei. Din tot ce s'a lucrat în aceasta privinţă n'au mai rămas decât fragmente şi un tablou regional, tot incomplect şi acesta. El pare a cuprinde primul grup de voluntari din regiunea Youngstown, statul Ohio. In el găsim şi anumite amănunte destul de interesante. Unii voluntari sunt arătaţi cu satele lor de origine, altora li se indică gradele, altora unităţile armatei în cari au servit. La litera S găsim observarea că cei trei voluntari cu nume identice (Ioan Suciu) sunt din diferite comune: unul din Şeica Mare, altul din Archita, al treilea din Londroman. Datoria asociaţiei foştilor noştri luptători din America ar fi să încerce din nou întocmirea unui tablou cât mai complect, indicând nu numai numele şi unităţile în cari au servit voluntarii ci şi satele lor de origine. In tabloul ce urmează unele nume sunt marcate cu o stea. Acestea se găsesc şi într'un alt tablou oficial întocmit şi trimis Ministerului de Externe al României de Legaţia Română din Washington.

A

Achim Victor
* Adace Grigore
Adam Nistor
* Albu (Albon) Ioan
* Almăşan Vasile
* Amnăşan Vasile
* Anghelina Achim
Ardelean Gheorghe
Argat Traian
Armean Simeon
* Armie Victor
Avram Nicolae

B

Baba Nicolae
Băbuţ Simeon
* Baciu Ioan
* Bădilă Pavel
Bălan Ghideon
* Balba Ioan
* Balcăş Traian
* Balteş Toma
* Ban Dumitru
* Ban Simeon
Banciu Dumitru
Băneţ Ştefan
* Bărbat Gheorghe
Barbu Ioachim
* Bărbulescu Const.
* Bârsan Ioan
Benchia Miron
* Binig Bucur
* Biriş Constantin
Blaga Ioan
* Blaga Nicolae
Bobancu Aurel
* Bogdan Gheorghe
* Bogdan Ioan
* Bogdan Iosif
* Bogdan Vasile
* Bogdan Vasile
Bogdan Zosim
* Bola Toma
Bota Simeon
* Bran Ioan
Brâncuş Aron
Branea Nicolae
* Brăţan Petre
Bratu Zevedei
* Bruda Gheorghe
Buciuman Iancu
* Buciuman Nicodim
Bucşa Ioan
Bucur Constantin
* Bucur Ioan
* Buş (Bush) Nicolae

C

Călăraş Vasile
Căldărea Ioan
Caloian Andrei
* Călugăr Nicolae
* Câmpean Toma
* Cândea Aron
* Căpuşan Vasile
* Cătană Ioan
Chindean Romul
* Chiriac Ioan
* Chirilă Tiriac
* Ciocanea Ioan
Ciortan Irimie
* Cincu Nicolae
Coman Şerban
* Comşa Danil
* Conţ Nicolae
Corbu Vasile
* Cosma Nicolae
Costandin Arsenie
* Costandin Bucur
* Costea Bita
Costea Petru
* Costin Ioan
* Crăciun Nicolae
Cracuţ Moise
Crişan Vasile
* Cristescu Ioan
* Cristian Gheorghe
Crivăţ Pavel
Crucean Sava
* Cucu Ioan
* Curtan Ioan

D

Damian Nistor
* Dan Ioan
Danciu Mihail
* Dângan Ioan
Dăniloi Gheorghe
* Dateş Ioan
* Dobrescu Păştiuţ
Domşa Victor
* Dop Dumitru S.
Dopcean Filip
Drăgan Nichifor
* Drăghiciu Ioan
* Drăgoi Sam
* Dragoman Gheorghe
Dragomir Timoftei
Dumitreasa Isaia
Dumitroi Vasile

F

Fărcaş Iridon
* Fărcuş Ioan
* Ferezan Toader
Fleşan Avisalon
* Florea Alexandru
Florea Gheorghe
Florean Ionuţ
* Flucuş Gheorghe
Frateş Ioan
* Frăticiu Nicolae
* Frăţilă I. Avram
* Frăţilă Crişan
Fruncean Zevedei
* Fulea Dănil A.
Funariu Petru

G

* Gâdea Dumitru
* Câmpea Vasile
Gamulea Iosif
* Gavrilă Gheorghe
* Georgescu Nicolae
Ghiaja Sebastian
Ghimbăşan Ioan
* Ghindea Ioan
Ghişe Valer
Ghişoi Aurel
Gleja Vasile
* Gheţia Gheorghe
* Gligor Ioan
Gligoraş Sofron
Gonţia Pavel
Gorun Constantin
Grama Isidor
Grapă Cornel
Grebenean Ioan
* Grecu Andrei
Grecu Nicolae
Gridean Vasile
Groza Olimpiu
Gruia Gheorghe
* Guiman Ioan
Guţia Danil

H

* Hăbălău (Hubarth) Nicolae
* Hampu Andrei
* Hampu Gheorghe

Handra Nicolae
Haneş Achim
* Haţegan Nicolae
* Heljiu Nicolae

Henţia Victor
Holban Gheorghe
Holban Vasile
Hozan Ioan

I

* Iancu Gheorghe
Iconar Dumitru

Indişan Eugen
Irimie Pavel
Ispas Ioan

Istrate Leonte
Istrate Nicolae

L

* Lazar Dumitru O.
* Lazar Ioan
* Lemos Mihail
* Lucas Petru
* Lupşan Nicolae
* Lupu Ioan

M

* Maier Nicolae
* Malene Ioan
* Mănăilă Ioan
* Manciulea Gheorghe
* Mantsu-Mănăţie Petru
* Marcu Nicodim
* Marcu Vasile
* Marginean Pascu
* Martin Gheorghe
* Martin Ilarie
* Mateiu Gheorghe
* Maxim Victor
* Melnic Mihail
* Mihu Arsenie
* Mitroi Gheorghe
* Morar Ilie
* Morariu Gheorghe
* Muntean Ioan
* Muntean Ioan A.
* Muntean Nicolae
* Mureşan Anton

N

* Nan Rudy
Nan Victor
Nanciu Dumitru
* Naneş Vasile

Navrea Ioan
Nedelea Ioan
Nedelea Nicolae
Negrea David
Negrilă Pavel

Nichifor Vasile
* Nistor Ioan
Novac Cornel
Novac Emilian

O

* Oana Matei
* Oltean Nicolae
* Onila Loghin
* Opincar Ioan
* Oprean Vasile V.
* Opriş Ioan
* Opriş Ioan
* Opriş Matei
* Opriş Sam
* Orbu Ioan
* Ordean Avram
* Ostaş Dumitru

P

* Pacală Ioan M.
* Pandrea Vasile
* Parasca Ioan
* Paştiu Vasile
* Patachi Eugen
* Pop Ioan
* Pop Mihail
* Pop Octavian
* Popa Gheorghe
* Popa Ioan
* Popa Teodor
* Popa Vasile
* Poplăcean Şerban

R

* Rinea Samuil
* Roman Ioan
* Roman Ioan
* Roman Ştefan
* Rudariu Marin

S

Salomie Aldea
* Samuilă Ioan
Sărăţean Gheorghe D.
* Schiau Nicolae
* Scoarşte Ioan
* Seliştean Ioan
* Şerban Gheorghe
* Şerban Ioan
Silivăstru Nicolae
* Şincu Nicolae
Sirbu Valer
Sirbu Vasile
Solomon Pavel
Someşan Nicolae
Someşan Spiridon
Spornic I. L.
Stanciu Achim
Stefan D. Stefan
* Sterie-Stere Nicolae
* Stoia Bucur
* Stoia Octavian
Stoian Emilian
* Stoica Gheorghe
Stricatu Dumitru P.
* Strimbu Toma
* Strimbu Victor
* Stroia Nicolae
* Stroie Ambrose
Strungariu Vasile
* Suciu Ioan
* Suciu Ioan
* Suciu Ioan

T

Tabără Dumitru
* Ţabra Toma
* Taflan Petru
Tanase Ilie
Ţaran Gheorghe D.
Tărcău Vasile
Târnovean Nicolae
Târnu Nicolae
* Târziu Cornel
Tătar Petru
* Tecşa Amos
* Teodor Samuilă
* Timariu Nicolae
Ţintărean Simeon
Tirică Iosif I.
Todericiu Vasile
Todoran Ioan
* Tolciu Gheorghe
* Toma Ioan V.
* Tomuleţ Nicolae
* Trâmbiţaş Nicolae
* Tulbure Andrei
Tuluş Ioan
Turcu Spiridon
* Turcu Vasile

V

Văcar Ioan
* Vas Gheorghe
* Vas Nicolae
* Vasile Urdea
Vătaf Ştefan
Vărzar Nicolae
Velcean Nicolae
* Vintilă Ioan D.
* Vişia Gheorghe
Vlad Dumitru
Voevod Ilie
Vulc Constantin
Vulpuş Traian

SEMINARUL DE ISTORIE SUD-EST EUROPEANĂ UNIVERSITATEA CLUJ